

והוא בחי' לעולם ירגיז אדם יצ"ט על יצה"ר כו'. והענין הוא דהנה ארו"ל מויעתן של חיות הקודש נהר דינור יוצא על ראש רשעים בגיהנם. והנה ענין זיעה הוא שמחמת חום או פחד ויראה יסוד האש דוחה את יסוד המים לחוץ כו', וזהו ענין נהר דינור שיוצא מויעתן של חיות והיינו כי בחיות כתי' זעים מחיל כסא שמחמת אימה ופחד שלהם לאלקות עי"ז זעים ועל ראש רשעים יחול. והיינו שהוא בחי' כעס על ההיפוך שמחמת שהם בטלים באימה ויראה לאלקות עי"ז ממילא נעשה כעס על ההיפוך מבחי' ביטול כו', וכל שהביטול יותר גדול ממילא הכעס יותר על ההיפוך. וכך צריך שיהי' בחי' לעולם ירגיז אדם יצ"ט על יצה"ר דהיינו בחי' כעס על היצה"ר שהוא היפוך מבחי' הביטול כו'. וזהו בחי' דין על היצה"ר. והנה באמת גם הנה"א עצמה צריך ג"כ בחי' דין, וזהו וגם אתה תדין את ביתי, והיינו שצריך שיהי' ממארי דחושבנא לפי שכדי שיהי' כלי לבחי' גילוי אלקות צריך שיהי' נקי מכל סיג ופגם, כמו למשל כשעושין דירה למלך צריך לנקות אותו מקודם מכל דבר שאינו נקי. וזהו ענין מארי דחושבנא לנקות א"ע מכל דבר ויקדש א"ע במותר לך. וגם תשמור את חצירי, זהו ענין נה"ב, כי הפרש שבין בית לחצר שהבית הוא מקורה וחצר אינו מקורה. והיינו שעל נה"א שורה בחי' מקיפים עליונים שהם שומרים הנפש מבחי' כל דבר רע, כי המקיף מסמא עיני החיצונים כו'. משא"כ הנה"ב צריך שמירה כו'. והגם שנא' למעלה בחי' שמירה ואם את משמתי תשמור, אך הנה יש ב' בחי' שמירה וכמ"ש ושמרתם את משמתי עשו משמרת למשמרת. והיינו שבחי' שמירה שמתחלה מדבר בבחי' שמירת שס"ה ל"ת שבתורה שזה שייך גם לנה"א שגם לנה"א הם בחי' שמירה. ותשמור את חצירי הוא בחי' שמירה של מצות ד"ס שהם הוספות סייגים וגדרים להוסיף שמירה כדי שלא ליפול ח"ו ברע כו' ואז אם יש כל הדי' בחי' הנ"ל עי"ז ונתתי לך מהלכים בין העומדי' האלה שנעשה בבחי' הילוך כו'.

בס"ד, נ"ז

וידעת היום והשבות אל לבבך כי הוי' הוא האלקי' כו'. והנה הפסוקים שקודם זה מדברים מענין יצ"מ וכניסת הארץ, ואח"כ אומר וידעת היום כו'. וצ"ל שייכות ענין יצ"מ וכניסת הארץ לוידעת כו'. ויש להבין תחלה מ"ש כי הוי' הוא האלקי', וידוע מ"ש ע"ז בזהר דהוי' ואלקי' כולא חד. ולכאז' א"ז מובן איך הם כולא חד. דהנה ידוע דהוי' הוא מקור הגילוי והוא בחי' מדת הרחמים (כמ"ש במדרש ובוהר בכ"ד), והיינו שהוא בחי' גילוי בבחי' חסד ורחמים בלי שום הגבלה כלל, דכל הגבלה הוא

משם אלקי' כמשו"ת, אבל ש' הוי' הוא גילוי בבחי' בלי גבול כלל. וש' אלקי' הוא בחי' מדת הדין והצמצום לצמצום ולהעלים את הגילוי אור, ומזה הריבוי התחלקות. ולכן בש' אלקי' כתיב ל' רבים כמ"ש אלקי' קדושים להיות שמהצמצום וההעלם בא ברבוי התחלקות כו'. ועל ל' הקבלה ש' הוי' הוא מקור האורות ושם אלקים מקור הכלים, והאור הוא פשוט בלי שום התחלקות כלל ובלי גבול. דאור הוא מעין המאור (להיותו דבוק בהמאור כו' וכידוע מהמשל דאור וזיו השמש כו') וכשם שהמאור הוא פשוט בתכלית הפשיטות בבחי' בלי גבול בעצם כמו"כ האור והגילוי ממנו הוא כמו המאור פשוט בלי התחלקות ובלי גבול כו'. אמנם שם אלקים הוא מקור הכלים שבהם מתצמצם ומתעלם האור ומגבילים את האור שבא בבחי' התחלקות חכ' וחסד כו' שכ"ז הוא מצד הכלים כו'. והגם דכלים דע"ס ה"ה מגלים את האור המלוכש בתוכם, וכמו המוח שבראש שמגלה את אור השכל המלוכש בתוכו להשכיל כו', וכן העין מגלה את אור הראי' הרוחניות כו', והלב מגלה את המדות כו', וכמו"כ הוא למעלה חכ' מוחא חסד דרועא ימינא כו' שהם מגלים את האורות כו', וזהו כל ענין הכלי' שמגלים את האור והאור פועל על ידם כו' כידוע וכנ"ל בנפש כו'. הנה שניהם אמת שהם מגלים את האור וגם מעלימים ומסתירים על האור. דמה שמגלים את האור היינו אור שלפי ערך העולמות, דהכלים דע"ס דאצי' מאירים ומגלים אור בעולם האצי', וע"י הפרסא המפסקת בין אצי' לבריאה ה"ה מגלים את האור בעולם הבריאה ומבריאה ליצי' כו'. ואין זה בחי' גילוי האור כמו שהוא, שהרי נת"ל דהאור הוא מעין המאור והוא פשוט בתכלית ובלי גבול, וא"כ האור בעצם אינו לפי ערך העולמות, שכל עולם בהכרח שהוא בחי' יש וגבול וגם עולם האצי' היינו ההיכלות דאצי' ה"ה בחי' יש וגבול כמ"ש בסש"ב באגה"ק ד"ה איהו וחייהי חד. וכ"ש עולם הבריאה והיצי' ועש"י שהם בחי' גבול כו', וגבול ובלי גבול הם באין ערוך כלל זה לזה. הרי שהאור בעצם אינו בערך העולמות. וא"כ מובן דמה שהכלים מגלים אור בהעולמות אין זה בחי' עצם האור כ"א בחי' הארה חיצונית לבד ממנו, אבל עצם האור הוא בבחי' העלם בהם, שהם מעלימים עליו כו', ועי"ז שמעלימים על עצם האור ה"ה מגלים את חיצוניות האור שיאיר ויפעול בעולמות כו'. ונמצא מובן דשניהם אמת שהם מעלימים על עצם האור ומגלים את חיצוניות האור, והא בהא תליא שע"י שמעלימים על העצם מגלים את החיצוניות כו'. וראי' ע"ז שהכלים אינם מגלים עצם האור, מאותיות הדבור שמגלים את השכל שאינם מגלים רק חיצוניות השכל ולא פנימיותו. וכמו שמצינו בסנהדרין שהיו נושאין ונותנין כל הלילה משום דמינשי טעמייהו. והגם שהיו שני סופרי הדיינים שהיו כותבין דברי המוכין ודברי המחייבין, פרש"י דתוונא דליבאי לא כתבי אינשי, והיינו דאמיתית פנימיות כוונתם אינם יכולים לגלות באותיות כ"א חיצוניותו לבד כו'. וכמו"כ יובן בהכלים למעלה שאינם מגלים רק החיצוניות, ופנימיות ועצמיות האור מתעלם בהם. ועוד יובן זה מכחות הנפש המתלבש באברי

הגוף כמו כח השכל במוח שבראש להשכיל, וכח הראי' בעין לראות כו', הרי יש כח השכל בנפש קודם שמתלבש במוח וכח הראי' קודם שמתלבש בעין, ושם הם באופן נעלה הרבה יותר מכמו התלבשותם בהאברים, מ"מ אין כח הראי' שבנפש פועל או לראות דבר הזולת, היינו לפעול פעולת הראי' כמו שפועלת עתה, וכן כח השכל אינו פועל פעולתו שפועל אחר התלבשותו במוח אם שהוא נעלה יותר כו'. אלא דהיא הנותנת, מפני שהנפש קודם התלבשותו בגוף או כח השכל שבו הוא בבחי' אור עצמי שאינו בערך להשכיל השכלות כאלה שמשכיל אח"כ שהם השכלות גשמיות בכלל ונתפסים בגשם, כ"א להשכיל השכלות רוחניות כמו השגות דג"ע וכדומה, וכן כח הראי' רואה עיניים רוחניים. ואח"כ בהתלבשותם באברי הגוף מתעלם האור העצמי ומתגלה רק בחי' חיצונית האור שמתגלה ופועל בדבר הזולת כו'. דזהו כלל גדול שכל גילוי העצם הוא העלם לגבי הזולת, והעלם העצמי הוא גילוי לגבי הזולת כו'. ומכ"ז יובן למעלה בכלים דאצי' שהם מעלימים על עצם האור ומגלים רק חיצוניותו, ודוקא כשמעלימים על האור הפנימי והעצמי או מגלים חיצוניות האור לפעול פעולתם כנ"ל בנפש כו'. ולכן נק' ש' אלקים שהוא בחי' מדה"ד והצמצום לצמצם ולהעלים האור, וכן כל ההעלמות וההסתרים שבעולמות והם הפרסאות והמסכים המבדילים בין כל עולם ועולם, ובעולם עצמו כמו הפרסא שבאצי' שיש פרסא בין מוחין למדות כו', ופרסא המפסקת בין אצי' לבריאה, ובעולם הבריאה יש פרסאות הנ"ל, וכן בין בריאה ליצי' ובין יצי' לעשי', ובכל עולם יש פרסאות הנ"ל והכל הוא משם אלקי'. וכל הגילויים שבעולמות הם משם הוי' כו'. ולפי הנ"ל הרי ב' שמות דהוי' ואלקי' הם הפכים זמ"ז דזה מקור הגילוי וזה מקור ההסתר ואיך הם כולא חד כו'. אך הענין הוא דמבשרי אחזה אלקי' כתיב (דכתי' נעשה אדם בצלמנו כדמותנו שהאדם נעשה בצלם ודמות שלמעלה, ולכן מכחות הנפש נבין איך שהוא למעלה). דהנה בכחות הנפש יש ג"כ כח הגילוי וכח ההגבלה וההסתר, וכמו כח השכל להשכיל השכלות ה"ה נמשך מכח המשכיל שבנפש שהוא כח היולי על כל מיני גילויי שכליות, שהכל נמשך מהכח המשכיל כידוע. הרי יש בו כח הגילוי והוא לגלות כל גילוי שכל והתחכמות באיזה דבר מושכל, ויש בו ג"כ כח ההגבלה להגביל כל דבר שכל. וכידוע דכל שכל וסברא בהכרח שיהי' גבול להתפשטותה דעד פה תבוא ותו לא. ואם יתפשט באיזה סברא ביותר מדאי ילך בה בדרך עקלתון ולא תהי' אמיתית כו', וכן בצירוף כמה סברות כשיש סברות נוטות להיתר וסברות לאיסור הנה כשלא יהיו הסברות מוגבלות לא יבוא לעולם לידי גמר לפסוק כך וכך, והיינו לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא א"א כ"א כאשר יהיו הסברות מוגבלות, או הוא רואה יותר כח הסברא הלוו על זולתה ואז דוקא יבוא לאמיתות הדבר ויוכל לפסוק כך וכך כו'. וכן במשפיע ומקבל בהכרח שהמשפיע יצמצם ויעלים ויגביל שכלו בכדי שיתקבל אל המקבל שאם יגלה לו עצם שכלו כמו שהוא אצלו לא יוכל לקבל וצריך להעלים עצם שכלו ולגלות לו רק מה שבערכו, וכן צריך להגביל את שכלו שלא יתפשט יותר מדאי בכדי

שיוכל המקבל לקבל, כי אם יתפשט יותר מדאי לא יהי לפ"ע כלי המקבל כו'. נמצא שיש כח הגבלה להגביל את השכל כו'. והנה כח ההגבלה הנ"ל הוא ג"כ מכח המשכיל עצמו. שמשם נמשך גילוי השכל להשכיל בכל דבר מושכל משם נמשך ג"כ כח הגבול להגביל את השכל. והם בחי' הו"ג שבכח המשכיל, דמבחי' החסדים שבו בא כח הגילוי לגלות, ומבחי' הגבוה הוא כח הגבול להגביל כו'. והדוגמא מזה יובן למעלה בב' שמות דהוי' ואלקי' שהוא כח הגילוי וכח הגבול שניהם נמשכים מאוא"ס עצומ"ה, דכשם שכח הגילוי שהוא בחי' שם הוי' נמשך מעצמות אוא"ס (שהרי האור דבוק בהמאור ומעין המאור כו' כנ"ל וכמ"ש במ"א) כמו"כ כח הגבול והצמצום שהוא בחי' שם אלקי' נמשך ג"כ מעצמות אוא"ס, והיינו מה שכחו בגבול, וכמ"ש בעבוה"ק דאו"ס הוא שלימותא דכולא וכשם שיש לו כח בבלתי בע"ג כן יש לו כח בגבול, שא"ת שיש לו כח בבלתי בע"ג ואין לו כח בגבול אתה מחסר שלימותו, אלא שכשם שיש לו כח בבלתי בע"ג כן יש לו כח בגבול. והו"ע שם אלקי' שהוא בחי' כח הגבול שבאו"ס עצומ"ה כו'. וא"כ מאחר דשם אלקי' הוא בחי' עצמות אוא"ס ממש כמו שם הוי', א"כ מובן איך דשם אלקי' אינו מסתיר על שם הוי', שהרי א"א שעצם יסתיר על עצם, וכמו שא"א שהאדם יסתיר על עצמו כו', וכמ"ש בשו"ע או"ח סי' צ"א לענין כיסוי הראש שאינו מועיל מה שמכסה בידו על הראש (ואם חבירו מכסה בידו עליו ה"ז כיסוי כו'), והיינו מפני שעצם אינו מסתיר על עצם כו'. וכמו"כ יובן למעלה בשם אלקי' שהוא בחי' עצמות אוא"ס שאינו מעלים ומסתיר על שם הוי', דאין עצם מעלים ומסתיר על עצם כו'. וזהו דהוי' ואלקי' כולא חד דשניהם הם עצמות אוא"ס ואינם הפכים כלל מאחר דהשם אלקי' אם שהוא כח הצמצום מ"מ אינו מצמצם ומעלים כלל על ש' הוי' כו'.

ולהבין ביאור הדברים הנ"ל, דלכאוי' אינו מובן והלא כל ענין שם אלקי' הוא לצמצם ולהעלים כו' ואיך נאמר שאינו מעלים כלל, דאיך אפשר להיות שניהם שמעלים ואינו מעלים כו'. אך הענין יובן עד"מ בנפש האדם, דהנה אנו רואין במשפיע ומקבל כשהמקבל רחוק ערכו מהמשפיע כמו חכם גדול שצריך להשפיע שכל למקבל קטן בשכל שלא בערך המשפיע כו', הנה בהכרח שהמשפיע יצמצם ויעלים עצם שכלו וחכמתו שיש בהדבר המושכל ההוא, ולא יגלה לו רק מה שבערכו, שאם יגלה לו עומק ורוחב חכמתו בהדבר מושכל כמו שהוא אצלו יתבלבל חושי המקבל ולא יוכל לקבל כלל, כ"א בהכרח שיצמצם ויעלים כל עומק ורוחב חכמתו בזה ולא יגלה לו כ"א הארה חיצונית מהדבר מושכל בקיצור נמרץ לפ"ע המקבל, ואף גם זאת מלביש ומעלים במשל שהמשל הוא דבר זר לגמרי מהנמשל וה"ה מכסה ומעלים על השכל כמו הלבוש שמכסה על איזה דבר שהלבוש נפרד מן הדבר ההוא, כמו"כ המשל הוא דבר זר ונפרד מן הנמשל ומכסה על הנמשל. אמנם עי"ז יתפוס בהנמשל ויבין אותו (להיותו מכוון אל הנמשל כמו הלבוש שלפ"ע המלוּבש כו' והמשל קרוב אליו, לזאת מהמשל יתפוס ויבין את הנמשל כו'). וזהו שארו"ל לעולם ישנה אדם לתלמידו בדרך

קצרה. והיינו שלא יגלה לו העומק ורוחב כמו שהוא אצלו שאינו לפ"ע המקבל. כ"א צריך למצוא דרך קצרה שלא יהי' נגלה בזה כל הפנימיות היינו העומק או"ר שלו כ"א מה שלפ"ע המקבל ומגלה לו בדברים קצרים כו'. מ"מ מ"ש שילמד לתלמידו בדרך קצרה אין הכוונה שלא יהי' בזה פנימיות ועצמיות שכלו כו'. דא"כ אין זה דרך קצרה כ"א כמו שכל אחר, והכוונה הוא ששכלו העצמי ילמדנו בדרך קצרה. והיינו שבהעלם יש בההשפעה כל עומק שכלו וחכמתו בהמושכל ההוא. אלא שהוא בהעלם לגמרי בהענינים ובדקדוקי התורה וכדומה בזה נעלם עומק פנימיות ועצמיות חכמתו בזה. וכמו משנה ששנה לנו רבינו הקדוש ה"ז הקיצור מכל אריכות הפלפול והעומק או"ר שהי' אצלם בהענין שנה לנו כ"ז רבה"ק בל' המשנה בקיצור נמרץ שהי' לפי ערכינו. אמנם באמת יש בל' המשנה כל עומק או"ר פנימיות ועצמיות חכמתם. וכמו שבגמ' מבואר אח"כ פרטי ל' המשנה בעומק או"ר כו', ובהמשנה הוא בהעלם כו'. כמו"כ הוא בהשפעת השכל שהמשיפע מעלים בהשפע כל עומק חכמתו אלא שהוא נעלם מהמקבל, ומה שמאיר בגילוי הוא חיצוניות השכל מה שלפ"ע כו'. והכח הזה בהמשיפע לצמצם ולהעלים עצם שכלו כנ"ל הוא מכח ההגבלה שיש בכח המשכיל שלו כו' כנ"ל. והנה כל צמצום והעלם הנ"ל הוא רק לגבי המקבל ולא לגבי המשיפע. שהרי גבי המשיפע מאיר בגילוי כל עומק שכלו וחכמתו בהשכל המצומצם כמו שהי' קודם שנתצמצם. וגם בהמשלים ה"ה רואה כל עומק השכל כו'. היינו לא זו לבד שבהשכל המצומצם מאיר אצלו כל עומק השכל, אלא שגם בהמשלים ה"ה רואה כל פרטי הנמשל כמו שהוא אצלו כשהי' מופשט מכל לבוש וצמצום והעלם כו'. וכמו עד"מ הארץ הגשמי הוא משל לבחי' מל' שלמעלה. היינו עביתו וכדורתו וכובדו ומה שמצמיה צמחים וכו' ה"ז משל לבחי' מל' דאצי' שמהווה נבראים דבי"ע מאין ליש כו' כמ"ש במ"א. הנה הוא רואה בהארץ הגשמי כל פרטי הנמשל דמל' דאצי' (ורואה עי"ז איך שאין הארץ הגשמי דבר נפרד כלל לאיזה דבר בפ"ע משרשה ומקורה כ"א היא היא מדריגה העליונה שבאה בכח הא"ס בהגשמה כו') שבאמת המשל והנמשל הם דבר אחד אלא שזה רוחני וזה גשמי כו', ולזאת ה"ה רואה כל פרטי הנמשל בהמשל. והיינו ראיית אלקות במוחש כו' (וזהו שמחדש כח ההגבלה שבהמשיפע שע"י שמלביש שכלו בהלבושים והעלמות הרי בא אצלו הענין האלקי במוחש ממש כו'). נמצא שלגבי המשיפע אין כאן שום העלם והסתר כלל כ"א לגבי המקבל הוא העלם והסתר. והוא מה שמתגלה לו רק חיצוניות השכל, אבל הפנימיות ועצמיות נעלם ממנו כו'. ובאמת גם לגבי המקבל אין זה העלם אמיתי, שהרי מ"מ עי"ז מאיר ומתגלה לו גילוי אור השכל, כי בלעדי הצמצום וההסתר לא הי' מאיר לו אור ומתגלה לו גילוי אור השכל, כנ"ל שאם המשיפע הי' מגלה לו כל עומק חכמתו כמו שהוא השכל כלל, כנ"ל שאם המשיפע הי' מגלה לו כל עומק חכמתו כמו שהוא אצלו היו מתבלבלים חושיו לגמרי כו', וע"י הצמצום וההסתר מאיר לו אור השכל, א"כ אין זה הסתר אמיתי. ובאמת גם עומק פנימיות השכל של המשיפע מאיר ומתגלה להמקבל ע"י ההשפעה שמשפיע לו. שהרי ארז"ל

לא קאים אינש אדעתי דרבי עד ארבעים שנין, אבל לאחר ארבעים שנין קאים כו', ופי' דעתי דרבי היינו פנימיות ועצמיות כוונתו, וכמארו"ל גבי ר"מ שלא יכלו חכמים לעמוד על סוף דעתו, ופרש"י על עצם כוונתו כו'. וזהו דקאים אדעתי דרבי היינו על עצם פנימיות כוונתו. והענין דהנה נת"ל דהגם שמשפיע לו בדרך קצרה מ"מ יש בזה בהעלם כל עומק חכמתו, רק מה שמתגלה להמקבל הוא בחי' הארה חיצונית מחכמתו, ועצם חכמתו נותן לו המשפיע בהעלם בהענינים והדקדוקי תיבות כו'. ולזאת המקבל לאחר שמקבל ההשפעה ומתיישבת אצלו הנה כשמדקדק אח"כ בהענינים ודקדוקי התיבות ומייגע א"ע בזה ע"פ מה שקיבל בהתגלות כו', ה"ה בא לעומק פנימיות כוונתו ועצם חכמתו כמו שהוא אצל הרב ממש קודם שצמצם א"ע להשפיע כו'. וכמו"כ הוא רואה פנימיות חכמתו בהמשלים הכל כמו הרב עצמו, והיינו לאחר שמבין היטב את הנמשל ע"י המשל, דהיינו שמפרטי עומק המשל ה"ה בא לפרטי עומק הנמשל בפנימיות הכוונה שבו כמו שהוא לעומקו ותכליתו כו', אז מאיר אצלו פרטי הנמשל ע"י המשל, ורואה ומרגיש אז את הענין האלקי במוחש ממש כו' כנ"ל. ונמצא שאז משתווה המקבל אל המשפיע גם בידיעת והשגת פנימיות הכוונה כו'. אלא שאצל המשפיע הוא בבחי' או"י, שהרי הוא יודע תחלה עומק הנמשל וממשיכו ומלבישו במשל ועי"ז מתחדש אצלו הראי' במוחש כנ"ל, ואצל המקבל הוא בבחי' או"ח שע"י המשל וכמו"כ ע"י חיצוניות השכל הנשפע לו ה"ה בא לעומק פנימיות הכוונה כו'. ומכ"ז יובן איך שכח ההגבלה וההסתר של המשפיע מה שצמצם ומעלים שכלו בדרך קצרה ובמשלים וכדומה אין זה הסתר אמיתי כלל שאינו מסתיר באמת כלל שהרי המקבל מקבל ע"י ההשפעה כל עומק פנימיות כוונת הרב, א"כ אין זה הסתר. אלא שפעולת ההסתר הוא שיוכל המקבל לקבל, כי בלעדי ההסתר היינו כשהי' מגלה לו את השכל כמו שהוא אצלו היו מתבלבלים לגמרי חושי המקבל ולא הי' מקבל כלל אף גם חיצוניות השכל ומכ"ש שלא הי' מקבל את פנימיות כוונתו, וע"י ההעלם וההסתר הרי מאיר לו עכ"פ גילוי אור חיצוניות השכל ובא ג"כ אל עומק פנימיות כוונת הרב כו' כנ"ל. ונמצא שההסתר של המשפיע אינו הסתר אמיתי כלל אדרבה כל ענינו הוא לגלות, והיינו מה שמביא אור השכל של המשפיע גם פנימיות ועצמיות חכמתו למקום נמוך הרבה שגם שם יאיר ויתגלה אור המשפיע, והיינו בהמקבל קטן שאינו בערך המשפיע כלל, גם הוא יבין וישיג אור המשפיע גם עומק פנימיות עצמיות חכמתו כו'. ונמצא באמת אין זה העלם והסתר כלל כ"א אדרבה מביא את האור למדרג' שלמטה ממנו כו' כנ"ל. והדוגמא מכ"ז יובן למעלה בענין שם הוי' ואלקי', דשם אלקים הוא בחי' מדת הצמצום וההסתר שצמצם ומסתיר על אור שם הוי' בכדי שיוכל להיות התהוות העולמות. דהנה נת"ל דשם הוי' הוא מקור הגילוי, והיינו גילוי אור בבחי' בלי גבול, דהאור דבוק במאור והוא מעין המאור, וכשם שהמאור הוא א"ס כמו"כ האור ג"כ א"ס כו'. וא"כ הרי אינו בערך העולמות שכל העולמות הם

בבחי' יש וגבול כו' כנ"ל, ואוא"ס הוא בלתי בע"ג, וגבול ובבע"ג אינם בערך זל"ז כו', אמנם א"א להיות התהוות העולמות כ"א מהגילוי דאוא"ס וכידוע שכל פעולה הוא ע"י התגלות כח הפועל דוקא, והרי הגילוי דאוא"ס הוא בבחי' בלי גבול כנ"ל ואינו בערך העולמות כו', הנה זהו"ע שם אלקים שמצמצם ומעלים ומסתיר את האור דשם הוי', והוא שמתעלם בחי' פנימיות ועצמיות האור דשם הוי' ואינו מאיר רק בחי' הארה חיצונית ממנו, והארה זו מתלבשת בכלים דע"ס דאצי' בבחי' התחלקות חכ' וחסד כו', ויש לה בחי' ערך ושייכות לעולמות, והי' כמו שכל המצומצם של המשפיע שהוא לפ"ע המקבל כו' ואח"כ ע"י חיצוניות הכלים וע"י הפרסא המפסקת בין אצי' לבי"ע (ועמ"ש מענין הפרסא בתו"א פ' וירא ד"ה פתח אלי' שהוא כענין המשלים כו') נמשך אור לפ"ע עולמות בע"ג להוות עולמות בי"ע כו', אך הנה כל בחי' העלם והסתר הנ"ל דשם אלקי' הרי לגבי עצמות אוא"ס אין זה מעלים ומסתיר כלל, וכנ"ל במשל שלגבי המשפיע אין שום העלם ומאיר אצלו כל עומק שכלו וחכמתו גם בהשכל המצומצם ובהמשלים כו' כנ"ל. כמו"כ יובן כבי' למעלה דלגבי אוא"ס אין שום צמצום והסתר כלל דאוא"ס נמצא במקום החלל לאחר הצמצום כמו קודם הצמצום וכמ"ש את השמים ואת הארץ אני מלא וכתי' היסתר איש במסתרים ואני לא אראנו שגם לאחר כל ההעלמות וההסתרים נמצא האור דא"ס ב"ה בכל מקום דלית אתר פנוי מיני' כלל, וכמ"ש אם אסק שמים שם אתה ואציעה שאול הנך דגם בשאול וארץ צי' וצלמות בבחי' תכלית ההעלם וההסתר גם שם נמצא אוא"ס ב"ה, וכל ההעלם הוא רק לגבי הנבראים שאינם רואים הגילוי אור דא"ס ב"ה כו' אבל לגבי אוא"ס ב"ה אין שום העלם והסתר כלל כו', והנה באמת אין זה הסתר אמיתי לגבי הנבראים ג"כ (והא בהא תליא שאם הי' הסתר לגבי המשפיע הי' הסתר לגבי המקבל ג"כ, ומאחר שאינו הסתר לגבי המשפיע אי' הסתר לגבי המקבל ג"כ רק ההפרש בין בחי' או"י לאו"ת כו' כנ"ל) כ"א אדרבה מביא ומגלה את האור במדריי' שלמטה ממנו כו', והענין דהנה משם הוי' עצמו לא הי' אפשר להיות התהוות העולמות שהרי הוא בבחי' בלי גבול כו' כנ"ל, וע"י שם אלקי' נמשך ומתגלה האור דשם הוי' בעולמות להוותם ולהחיותם כו', דהרי ההתהוות הוא משם הוי' כנ"ל, דהגם דכתי' בראשית ברא אלקי', היינו שנתהוו ע"י שם אלקים, אבל גוף ועצם ההתהוות הוא משם הוי' דוקא, וזהו דהוי' הוא ל' מהווה, וכנ"ל דכל פעולה הוא בהתגלות הפועל דוקא, והיינו שם הוי' שהוא בחי' גילוי, וז"ש הוי' מלך הוי' מלך הוי' ימלוך, דבבחי' מלך מלך ימלוך עבר היה ועתיד שהוא בחי' התחלקות הזמן שמצד שם אלקי' מ"מ הוי' מלך ומלך וימלוך, דהכל הוא משם הוי' ע"י שם אלקי' כו', והוא מה ששם הוי' נמשך ומאיר בכל עולם ובכל נברא להוותו ולהחיותו, וזהו החיות מה שכל נברא ונברא מרגיש שהוא חי, שהחיות שבו הוא האור דשם הוי' שנמשך ע"י שם אלקים כו', וכמו במשפיע ומקבל הנ"ל הרי אור השכל שמתקבל ומתיישב בהמקבל הגם שהוא לאחר צמצום והעלם עצמות אור המשפיע

ולאחר שנתלבש במשלים כו' מ"מ הרי אור שכל המשפיע מאיר ומתיישב בתוכו כו'. כמו"כ האור והחיות שבכל נברא שמאיר בפנימיותו להחיותו הוא האור דשם הוי' שנמשך ע"י שם אלקי' ומאיר ומתלבש בכל נברא כו' (אלא * שיש בזה ג"כ בחי' ההסתר והוא מה שאין הנברא מרגיש שהוא חיות אלקי כו', אבל באמת אין זה הסתר אמיתי, שהרי באמת הוא חיות אלקי. והאדם יכול להרגיש זאת (כשנותן דעתו ע"ז כו'). ונמצא שההסתר דשם אלקים אינו הסתר אמיתי כ"א אדרבה מביא ומגלה את האור במדרי' שלמטה, היינו בנבראים בע"ג שאינם בערך האור דשם הוי' יאיר בהם ג"כ האור הוי' כו' כנ"ל. והנה כמו שנת"ל במשל דמשפיע ומקבל שהמקבל יוכל לבוא ג"כ לעומק פנימיות ועצמות חכמת הרב והוא מה דאחר ארבעים שנין קאים אדעתי' דרבי' כו', כמו"כ יובן בהנמשל ג"כ דבאמת יכול כאו"א לבוא לבחי' גילוי אור פנימיות ועצמות או"א"ס דשם הוי' שיאיר בגילוי בנפשו. והיינו ע"י עבודתו ביגיעה ביגיעת נפש וביגיעת בשר להסיר ההעלמות וההסתרי' ה"ה בא לבחי' גילוי פנימיות ועצמות או"א"ס מה שלמעלה מעלה מבחי' חיצונית שנעשה מקור לעולמות כו'. וביאור הענין צריך להקדים תחלה ענין הנסיונות, והוא מ"ש כי מנסה הוי' אלקיכם אתכם כו' שמנסים את האדם אם יעמוד בנסיון כו'. וצ"ל מהו הכוונה העליונה בהנסיונות כו'. ובמ"א מבואר דכל תכלית ירידת הגשמה בגוף שהיא ירידה גדולה, דהרי קודם ירידתה בגוף היתה עומדת בעולם העליון בגעה"ת או בגעה"ע כידוע מענין מאין באת כו', והיתה משגת אלקות ועמדה באהוי"ר ובבחי' ביטול באלקות וכמ"ש חי ה' אשר עמדתו לפניו, דעמידה למעלה (שאינו שייך שם עמידה וישיבה כו') הוא בחי' ביטול כו' כמ"ש במ"א. וירדה בסתר המדרי' בעוה"ז שנתרחקה מאור ה' שאינה משגת אלקות כמו שהשיגה למעלה, כי הרי האור האלקי כמו שמאיר בעולמות התחתונים הוא בתכלית הצמצום וההעלם בחי' הארה דהארה חיצונית לבד, ואף גם זאת בא בבחי' הגשמה והיינו השגה מגושמת כו', ואינו בערך כלל להשגת רוחניות האור האלקי שהשיגה בעולם העליון כו'. והיינו שההפרש בבי' דברים, שהאור אלקי מאיר שם גילוי אור עליון יותר, ואינו בא בהגשמה כ"א בבחי' רוחניות כו'. ולכן האוי"ר למטה אינו בערך להאוי"ר שהי' לה למעלה כו'. ועוד זאת שירדה להיות בבחי' הסתר פנים, והם ההעלמות וההסתרים שמעלימים ומסתירים על אור ה' וקדושתו כו'. וצריך לייגע הרבה עד שיבא להאור האלקי כו'. הרי כ"ז הוא ירידה גדולה מאד. הנה תכלית כוונת ירידתה הוא בשביל הנסיונות שבאים לאדם שהן מבחי' הסתר פנים וכמו בהסתלקות חיות השפע במניעת בריאות הגוף או מניעת ממון כדי להסתיר על אור וחיות ה' וקדושתו ולהיות מונע מבית ומבחוץ למי שבא להתקרב לה' בעבודתו בתפלה ותורה כו', ושיעמוד בנסיון נגד כל מונע ומעכב, בשביל זה הי' תכלית הירידה

של הנשמה, שע"ז בא לגילוי אור עליון יותר כו'. ולכא"ו צ"ל איך ע"ז דוקא בא לגילוי אור עליון יותר כו'. אך הענין הוא, דהנה ענין הנסיונות הם העלמות והסתרים שמעלימים ומסתירים על האמת, שאם הי' יודע את האמת כמו שהוא לא הי' בזה נסיון כלל, כ"א כל ענין הנסיון הוא מפני שמעלים ומסתיר על האמת וע"ז שעומד בנסיון ה"ה בא לאמיתות הדבר כו'. וכמו בנסיון דאברהם באור כשדים שהשליכו אותו בכבשן האש, והוא לא ידע שלא ישרף, שאם הי' יודע שלא ישרף לא הי' בזה נסיון כלל, כ"א הוא לא ידע מזה רק חשב שודאי ישרף כמו ע"פ הטבע שאש שורף כו'. אמנם ידוע דהטבע בגימ' אלקים, והיינו שכל ההטבעות שבעולם זהו רק מהלבושי' וההסתרי' דשם אלקים, שע"ז נעשה ריבוי ההתחלקות והגבלה שהאש ישרוף והמים יכבה, שזה טבעו הם וזה טבעו קר כו'. אבל מצד שם הוי' שהוא בחי' בלתי גבול, אין שם בחי' הגבלה והתחלקות דמים ואש כלל ויכול להיות שהמים לא יכבה והאש לא ישרוף וכמו מי שאמר לשמן וידלק יאמר לחומץ וידלק כו', וכמו מים ואש שאינם מכבין זה את זה וכמארו"ל ע"פ המשל ופחד עמו עושה שלום במרומו דמיכאל שר של מים וגבריאל שר של אש ואינם מכבים זא"ז כו'. ולפעמים האש שורף את המים כמו באל"י כו'. וכ"ז הוא למעלה מן הטבע, והיינו מבחי' אוא"ס הבלתי בע"ג שאין שם הגבלת הטבע כלל להיותו בחי' בלתי בע"ג כו'. אמנם הנהגת העולם הוא ע"פ ההגבלה דשם אלקי', הגם דהוי' הוא המהווה דכל התהוות הוא ע"י התגלות כח הפועל כו' וכמ"ש הוי' מלך כו' כנ"ל באורך, מ"מ הוא ע"י אור הוי' כמו שמאיר ע"י שם אלקים בבחי' העלם והסתר לבוא בבחי' גבול, והו"ע גבול הטבע שהמים מכבה והאש שורף כו'. והנה אברהם לא חשב שיתנהג עמו בהנהגה שלמעלה מהטבע, כ"א בהנהגה שע"פ הטבע שהאש שורף כו', ומ"מ עמד בנסיון שלא להיות נפרד מאלקות אם שהי' לו מניעות ועיכובים גדולים כנמרוד וסייעתו שרצו לשורפו כו'. והן הן העלמות והסתרים שמצד הנהגת העולם כו' כנ"ל. מ"מ לא ניזו זיו כ"ש ח"ו ועמד נגד כל מונע ומעכב ונגד כל ההעלמות וההסתרים והלך להשרף בכבשן האש ולא להיות נפרד ח"ו מאלקות כלל וכלל כו', ונעשה לו נס וניצל. והיינו שע"ז שעמד בנסיון הסיר את לבושי הטבע והם ההלבשות וההסתרים שמצד שם אלקים והאיר לו בחי' גילוי אוא"ס הבלתי בע"ג, ומצד אוא"ס הבלתי בע"ג אין האש שורף כלל מאחר שהוא למעלה מהגבלה, וכנ"ל דמה שהאש שורף זהו ע"פ הגבלה דלבושי הטבע, אבל מצד אוא"ס הבלתי בע"ג אין האש שורף כלל כו', מפני שאין בו גדר הגבלה כלל כו'. וזה שבא לגילוי בחי' אוא"ס הבלתי בע"ג זהו דוקא ע"י שעמד בנסיון, דלולא זאת הרי ההנהגה בעולם ע"י גילוי ש' הוי' שבא ע"י שם אלקי' שהוא בחי' הארה חיצונית לבד מש' הוי' כו' כנ"ל. ובכדי שיבוא לגילוי אמיתית שם הוי' הבלתי בע"ג כמו שהוא למעלה משם אלקי' זהו ע"י הנסיונות דוקא, שע"י שעומד בנסיון נגד ההגבלות שמצד העלמות והסתרים דשם אלקים ה"ה בא לגילוי אוא"ס הבלתי בע"ג

שלמעלה מגבול הטבע כו'. וכבר נת"ל דאם הי' גילוי שם הוי' הבלתי בע"ג כמו שהוא שלא ע"י שם אלקים כלל לא היו העולמות יכולים לקבל כלל, והיינו שלא הי' מתהווה מציאות היש והגבול כו', כ"א צ"ל תחלה התלבשות שם הוי' בשם אלקים, והיינו בחי' הארה חיצונית משם הוי' כנ"ל, ואז דוקא יכולים לבוא לגילוי בחי' פנימיות ועצמיות שם הוי' הבלתי בע"ג כו' ע"י הנסיון כו' כנ"ל. וכמו שהוא בנסיון דאע"ה שע"י שעמד בנסיון בא לגילוי אוא"ס הבלתי בע"ג כו' כנ"ל, כמו"כ הוא לפ"ע בכל נסיון ונסיון שהאדם עומד נגד לבושי הטבע בהנהגת העולם שהן העלמות והסתרים שמונעים ומעכבים מתורה ועבודה, והוא עומד נגד כל מונע ומעכב שלא להיות נפרד מאלקות ח"ו ויעסוק בתורה ועבודה כאו"א לפי ערכו, ה"ה בא עי"ז לגילוי אור עליון שלמעלה מן הטבע כו'. ועי"ז הי' ירידת הנשמה למטה שירדה בגוף גשמי ובעולם גשמי אשר מוגבל מאד בהנהגת הטבע, ונראה ונדמה לו ע"פ חיצוניות הנהגת העולם שצריך להתנהג כך וכך דוקא, וכמו בעסק מו"מ שנדמה בנפשו שצריך להשכים ולהעריב בו ולהיות כל היום בהעסק, ואם יקח שעה לעצמו להתפלל וללמוד תורה יפסיד בזה, וכמו"כ נדמה לו שצריך לעשות תחבולות שונות בעניני העסק וא"א לו להתנהג ע"פ האמת, שאם ילך ע"פ האמת לא ירויח או יפסיד כו' מפני שכללות הנהגת העולם מנגד לזה כו'. אבל באמת לאמיתו אינו כן, דעצם הנהגת העולם מצ"ע אינו מנגד לעסק תורה ועבודה ולילך בדרכי האמת כו', וכנ"ל דכל ההלבשות וההעלמות אינם מעלימים ומסתירים באמת, כ"א תכלית הכוונה הוא שיעמוד נגד כל מונע ומעכב ויתפלל כדבעי ויעסוק בתורה בכל יום כפי הקביעות שיעשה לעצמו, ומדבר שקר ירחק, וכן יזהר מתחבולות, כ"א ילך בתום ובאמת, ולא יהי' שום נדנדוד איסור בעסקו במו"מ כו'. ועי"ז שעומד בנסיון בכל אלו הדברים ה"ה בא לגילוי אור עליון שלמעלה מהטבע. ועי"פ פשוט הוא זה עצמו שרואה בעיניו שגם שמתנהג ע"פ התורה והמצוה ועוסק בתורה ועבודה, שאין זה ע"פ חיצוניות הנהגת העולם, ומ"מ אינו מפסיד בזה מאומה ח"ו, ולא זו בלבד אלא שבאמת מאיר לו ומרגיש בנפשו גילוי אור עליון יותר, וכל השפעתו וקבלת חיותו הוא מגילוי אור אלקי שלמעלה מהאור המצומצם בהנהגת העולם כו'. ולפי ערך עבודתו ויגיעתו הרי הוא עולה למעלה מעלה בעילוי אחר עילוי כו'. וזהו"ע הנסיונות מ"ש כי מנסה ה' אלקיכם אתכם כו', תכלית הכוונה בכדי לבוא לבחי' גילוי אוא"ס שלמעלה מהטבע. וכמו בנסיון דאברהם, וכן הוא בכל נסיון ונסיון כו' כנ"ל.

היוצא לנו מכל הנ"ל הוא שזה כל עבודת האדם לייחד הוי' ואלקים והוא שידע באמנה דשם אלקי' אינו מסתיר באמת על שם הוי', דשם אלקי' הוא עצמות אוא"ס כמו שם הוי', ועצם אינו מסתיר על עצם, וכל ההתהוות הוא משם הוי', דהוי' הוא מהווה כל הנבראים, וכל הלבושים וההעלמות דשם אלקי' אינם מעלימים ומסתירים באמת, כ"א אדרבה מביאים

את האור למקום נמוך יותר, והיינו שגם בנבראים בע"ג יומשך בהם אור הוי' להוותם ולהחיותם. ובכל מקום שהוא, נמשך לו שפע אור וחיות משם הוי', ולזאת צריך להיות דבוק ומיוחד בהאור וחיות האלקי הנשפע לו, לא אל הלבושים וההעלמות מצד עצמן, כ"א אל האור האלקי הנשפע על ידן, וכמשי"ת מזה עוד לקמן. וכאשר הענין (היינו הדביקות והיחוד כו') בא לו ע"י נסיון, ה"ה בא עי"ז עוד לגילוי אור עליון יותר, היינו גילוי אוא"ס שלמעלה מהטבע כו'.

ומעתה צ"ל שייכות ענין וידעת כו' כי הוי' הוא האלקי' ליציאת מצרים וכניסת הארץ, שע"י יצ"מ וכניסת הארץ יבוא לידיעה זו דהוי' ואלקי' כולא חד. אך הענין הוא דהנה אי' בפע"ת דישאל שהיו בשעבוד מצרים היו גלגולי הנשמות של דור הפלגה, והשעבוד בחומר ולבנים הי' לתקן חטא ותהי להם הלבוינה לאבן כו', וצ"ל תהלה חטא דור הפלגה. דהנה הפלגה הוא ל' פלוגתא ומחלוקת, והיינו שהפליגו והפרידו בין שם הוי' לשם אלקי', וענין הסירוד הוא כשחושב שהשם אלקי' מסתיר ח"ו באמת על השם הוי', וממילא יחשוב שכל הנעשה בעולם הוא משם אלקי' עצמו כו' (והו"ע עזב הוי' את הארץ כו' כמשי"ת) ולכן הוא מחשב את ההעלמות וההסתרים לעיקר וממילא ה"ה נותן א"ע לחיצוניות הנהגת העולם ומונע ומעכב אותו מאלקות כו'. והוא ההיפך לגמרי מיחוד הוי' ואלקים שאין שום דבר מסתיר כלל, כ"א אדרבה כל ההסתרים הם בשביל הגילוי היינו להביא את האור למטה מטה במדרי' תחתונות, וזה כל ענין ההעלמות וההסתרי' בכדי להביא ולגלות את האור, וכנ"ל באורך במשל דהשפעת הרב לתלמיד שכל הצמצומי' וההלבשות במשלים זרים וענינים שונים הכל הוא בכדי לבוא גילוי אור השכל הרב אל התלמיד כו' (עד שע"ז יבוא ג"כ לעומק חכמת הרב כו'). וכן הוא למעלה בענין הוי' ואלקים כו' כנ"ל. וממילא הרי האור האלקי שנשפע ע"י הלבושי' וההעלמות הוא העיקר ואליו יהי' דבוק ומיוחד בו בקיום התורה והמצות כו', ואין שום דבר המונע ומעכב אותו מאלקות (ואם ההעלמות עומדים לו לנגד למונע מתו"מ כו' יעמוד בנסיון כנגדם שלא יהי' לו שום מנגד ומונע כלל, ועי"ז יבוא עוד לגילוי אור עליון יותר כו' כנ"ל). אמנם ענין הפלגה כשמפריד ח"ו כו' זהו היפוך לגמרי. וז"ש גבי דור הפלגה ונעשה לנו שם, ואי' במדר' פל"ה תני ר' ישמעאל אין שם אלא ע"ז, דחטא דור הפלגה הי' חטא ע"ז. וביאור הענין הוא, דהנה נת"ל דמעצם שם הוי' כמו שהוא לא הי' אפשר להיות מציאות היש ממש, כי אם הי' מאיר גילוי אור שם הוי' לא הי' העולמות יכולים לקבל, והיינו שלא הי' מציאת יש מוגבל כו' (וכנ"ל במשל דהשפעת השכל שאם הי' הרב מגלה עצם שכלו כמו שהוא לא הי' המקבל יכול לקבל שהיו מתבלבלים חושי המקבל לגמרי (דהיינו ביטול הכלים שלו כו' כידוע) כמו"כ הוא בדוגמא למעלה כשהי' מאיר אור עצם שם הוי' לא הי' העולמות בבחי' מציאות יש כו' וכמ"ש בע"ח דמתחלה כשהי'

אור עליון פשוט ממלא את המציאות לא הי' מקום לעמידת העולמות, וידוע פי' ולא הי' מקום ר"ל שלא הי' אפשר להיות מציאות העולמות מהגילוי אור עליון פשוט כמו שהוא כו'. כ"א ע"י שם אלקי' דוקא וכמ"ש בראשית ברא אלקים, היינו שם הוי' ע"י שם אלקים. שהוא מדת הצמצום וההסתר שמצמצם את האור דשם הוי' ומלביש את האור בכמה לבושים עד שיהי' התהוות מציאת היש כו'. וזהו שארז"ל אין לך עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה המכה בו ואומר לו גדל, דכל עשב ועשב (וכמו"כ כל נברא ונברא בפרט כו') יש לו מזל מיוחד שהוא מקורו המשפיע לו חיותו כו'. ושרש המזלות הוא ממלאכים עליונים, וגבוה מעל גבוה שומר כו', ושרש כל המלאכים הוא מש' אלקים, ולכן נק' ג"כ בשם אלקי' או בני אלקי' כו', והם ממוצעים שע"י גמשך האור והחיות לכל הדברים הגשמי' שבעולם כו'. והענין הוא ע"פ משנת"ל דהתהוות הגשמי הוא ע"י צמצום והעלם האור דוקא. דהיינו התלבשותו בלבושי' והעלמות כו', ולכן ע"י שעובר ע"י הממוצעים דמלאכים ומזלות מתמעט האור עד שיהי' מציאות יש גשמי כו', (ולפי"ע גשמיות הדבר לפ"ע זה הם ריבוי הממוצעים כו'). אמנם עצם ההתהוות הוא משם הוי', דהוי' הוא המהווה כו' כנ"ל, רק שעובר ע"י שם אלקי' בכדי שיבוא האור דהוי' להיות גם מציאות יש ויאיר בו אור הוי' לפי אופן הנברא הוא ולהוותו ולהחיותו כו'. ונמצא דהעיקר הוא האור דשם הוי' ונמשך האור ע"י שם אלקי' [וע"י מלאכים ומזלות (ששרשן מש' אלקי')] וכל הממוצעים] עד שיתהווה בפועל מציאות הגשמי מהאור האלקי כו'. וא"כ הרי מובן דהממוצע מצד עצמו אינו כלום מאחר שאין ההשפעה וההתהוות מאתו, כ"א שע"י הממוצע עובר השפעת האור האלקי המהווה כל הנבראי, א"כ אין לחשוב את הממוצע כלל. וכמ"ש היתפאר הגרון על החוצב כו', דהגם שחוצב ע"י הגרון מ"מ החוצב הוא האדם ולא הגרון, דהגרון עצמו לא יעשה מאומה, כ"א האדם פועל ע"י הגרון, ולכן לא יאמר אדם כמה נאה בנין זה שבנאו הגרון, או כמה משובח הגרון שבנה בנין מפואר כזה, אלא מפארים את האדם שבנאו ושמו נק' על הבית, אבל שם הגרון אינו נק' עליו כלל. והיינו מפני שאינו רק שע"י בא הבנין, אבל לא שהוא הבונה, שאינו בעל בחירה כלל בהבנין ואין בו כח בעצמו לבנות כ"א האדם הוא הבונה כו', וכמו"כ יובן בהממוצעים העליונים שהם רק כגרון ביד החוצב, שע"י עובר ההשפעה אבל לא שבא מכח עצמן ואינם בעלי בחירה כלל בההשפעה, כ"א המשפיע הוא האלקות שמשפיע ברצונו ית' ונמשכה ההשפעה ע"י הממוצעים הנ"ל בכדי שיתהווה מציאת הגשמי ויומשך להם שפע אור וחיות גשמי לפי ערכם כו', וכמ"ש במ"א בענין וברכך ה' אלקיך בכל אשר תעשה, שהאדם צריך לעשות ולעסוק בעשי' גשמיות כמו בעסק מו"מ כו' מפני שצריך לקבל חיותו מאור וחיות גשמי, ואם הי' יכול לחיות מאור רוחני וכמו מתענוג שכלי וכדומה (דוגמת קבלת חיות הנשמות בג"ע שמקבלים חיותם מההשגה באלקות וכמא' יושבים ונהנין מזיו השכינה כו', וכמו לעתיד שארז"ל העוה"ב אין בו אכילה ושתי' כו' אלא צדיקי' יושבין ועטרותיהן בראשיהן

ונהנין מזיו השכינה כו', הרי בדוגמת קבלת החיות עכשיו מאכילה ושתי' גשמיות כן יהי' לעתיד קבלת החיות ממה שיהנו מזיו השכינה כו') או לא הי' צריך לעסוק בעסק ועשי' גשמיות, רק מפני שהוא מוכרח לקבל חיותו בחיות גשמי צריך לעבור ההשפעה ע"י עשי' בעסק גשמי שתתגשם ההשפעה לפי ערכו כו'. אמנם עצם ההשפעה היא מאלקות רק שעוברת ההשפעה ע"י ממוצעים דמלאכים ומזלות וע"י העסק בהדברים גשמיים ומתלבשת השפע בלחם גשמי וכדומה שמוזה מקבל חיותו. אבל כ"ז הוא האור האלקי שמתלבש ונמשך לו ע"י הממוצעים האלה כו'. והנה כשיודע ויוקלטו אצלו היטב הדברים הנ"ל, ממילא לא יניח דעתו ומחשבתו בעניני העולם ולא יטרד בזה כלל, כ"א כל דעתו ומחשבתו יהי' בהוי' ית' בתפלה ותורה, ועסקי עניני העולם לא יבלבלו לו ולא ימנעו אותו מעבודת ה'. כי מאחר שיודע היטב שהעיקר הוא האלקות השופע לו חיות, אבל כל הממוצעים וכמו"כ הדברים הגשמי' שבהם נתלבשה ההשפעה כמו בעסק מו"מ ובהלחם שהוא אוכל כו' אינם כלום מצד עצמן, שלא הם הם עיקר מקור חיותו, כ"א העיקר הוא האור האלקי הוא המחי' אותו, וכל הענינים והדברים הגשמיים הם רק ממוצעים וכלים שבהם מתלבש האור האלקי בכדי שיבוא החיות בבחי' חיות גשמי לפי ערכו כו', וא"כ אינו שייך שיטרידו אותו הענינים הגשמיים וימנעו אותו מתורה ותפלה מאחר שאינו מחשב אותם לעיקר כלל, כ"א העיקר הוא האלקות, הרי צריך להיות דבוק רק בהוי' ותורתו ית' כו', וגם לא ילך בדרך תחבולות בעסקו שצריך לעשות כך או כך ולהרבות בעסק עד שמונע ומעכב אותו בשעת הכושר מתורה ותפלה כו', כ"א יעסוק בעסק לפי ערכו ובאופן שלא ימנע אותו מתפלה בזמנה ומעסק התורה בכל יום כו' ויבטח בה' הנותן לו חיותו שיתן לו פרנסתו וחיותו עי"ז וכמ"ש כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל כו', ומכ"ש שיוחר מאד בנפשו שלא יהי' שום נדנוד איסור בעסקו, כי מאחר שיודע היטב שהעסק והמו"מ הוא רק ממוצע וכלי שבו מתלבש האור והחיות האלקי המחי' אותו, א"כ הרי צריכים שתהי' כלי ראוי' להאור האלקי, ואם יש בה נדנוד איסור ח"ו הרי אינה כלי ראוי' להאור כו', כ"א צריכה להיות נקי' מכל נדנוד איסור וחטא כו', ואז היא כלי שיומשך על ידה האור והחיות האלקי להחיותו כו', וכ"ז הוא כשמיחד שם הוי' ואלקי', והיינו שאין שם אלקי' מסתיר כלל על שם הוי', וכל ההתהוות הוא משם הוי' רק שעובר ע"י שם אלקים. וממילא יודע שכל הממוצעים הם המלאכים ומזלות אינם כלום מצד עצמן שהם רק שלוחי השפע כגרון ביד החוצב, וכמו"כ גם הדברים הגשמיים הם רק כלים שבהם נתלבש הכח האלקי כו', וממילא אינו מחשב אותם לעיקר כלל, כ"א העיקר הוא הכח האלקי הנשפע לו על ידם. ולזאת יתאמץ וישתדל שתהי' כלי ראוי' לקבל אור אלקי כו', ולא יעסוק בהם בתחבולות ובריבוי עסק ביותר, ולא יטרידו ולא יבלבלו אותו שלא יהיו לו מונעים ומעכבים מתורה ותפלה ועבודה כו', ובפרט כאשר באמת הרי הדברים מצד עצמן א"א שימנעו ויעכבו מעבודת הוי', מאחר שאינם

העלמות והסתרים אמיתיים ח"ו כנ"ל באורך, שכל הממוצעים אדרבה מביאים את האור והשפע כו', ואיך יהיו לו למניעה ועיכוב לעבודת אלקות כו'. רק שהוא בפחיתות דעתו והתקשרותו בהדברים החיצונים ה"ה שוכה על אלקות ומחשב את הדברים הגשמיים למציאת דבר ונותן את עצמו אליהם, ואז ה"ה מונעים ומעכבים אותו כו'. אבל כשיתן דעתו ולבו באחדות ה' ורק הוא לבדו הוא הנותן לך כח לעשות חיל, וכל הממוצעים הם רק שע"י עובר השפע כו', אבל העיקר הוא אלקות כו', אז לא יהי' לו שום מונע ומעכב כלל מבית ומבחוץ כו', והי' דבוק רק באלקות (ועסקו במו"מ יהי' בחיצוניות הרצון רק מפני שצריך לעבור ע"י עשי' כנ"ל בענין וברכך ה' אלקיך בכל אשר תעשה, וממילא יהי' עסקו כדבעי למהוי כו' כנ"ל, ועיקר דביקותו יהי' באלקות כו') ואז יהי' שלם בה' ותורתו ועבודתו ית' כו'. אבל כשמפריד ח"ו בין הוי' ואלקים, והיינו שחושב דהשם אלקי' מסתיר באמת ח"ו על שם הוי', וכל הדברים הנעשים בעולם הם משם אלקי' מצ"ע, וממילא יחשוב את הממוצעים לעיקר שמהם בא מקור השפעת חיותו כו', וז"ש עזב ה' את הארץ כו' שאומרים שהשפעה למטה נמשכה מהמזלות שהם המשפיעים בכח עצמם, וה"ה מחשב אותם לדבר מה, מאחר שהם המשפיעים לו חיותו כו', (וממילא מחשב ג"כ את הדברים הגשמי' עצמם לעסוק בהם בכל כחו ויכולתו בכדי להרבות פרנסתו כו') וזהו ע"ז שעובד לכוכבים ומזלות ומשתחוה להם מפני שמחשב אותם לדבר מה שהם המשפיעים לו כו'. ובוה יובן מה שארז"ל ישראל שבחז"ל עובדי ע"ז בטהרה הן, ולכאוי' אינו מובן והלא רוב ישראל הן בחז"ל, ואיך נאמר על רוב ישראל שהן עע"ז ח"ו, אך הענין הוא דכשם שע"ז בגשמיות הוא שכופף ראשו ומשתחוה לכו"מ כמו לשמש ולירח כו', מפני שמחשב אותם לדבר מה שמהם נמשך השפעתו וכמ"ש ממגד תבואות שמש וממגד גרש ירחים כו' וכנ"ל (שהן ממוצעים כו', אמנם הם רק כגרזן ביד החוצב, והוא מחשב אותם לדבר מה כאלו הן משפיעים בכח עצמן ח"ו כו'), כמו"כ הו"ע ע"ז ברוחניות כשמחשב את הדברים הגשמיים הנשפעים מהשמש וירח ושאר כו"מ כו', וחושב שהן הן מקור פרנסתו כו', וכמו המשתחוה בגשמיות הוא שמרכיץ ראשו כו', כמו"כ הוא ברוחניות שכופף ומבטל שכלו להדברים הנשפעים מהכו"מ, והיינו כשנותן דעתו ולבו בעסק בדברים הגשמיים ודואג בדאגת פרנסה, ועושה כמה תחבולות בעסקו במו"מ וחושב שע"ז ירויה, ושוכח על ה' ית' אשר הוא הנותן לו כח לעשות חיל כו' כנ"ל, ואם יפסיד ח"ו לא יזכור את ה' שעשה לו כך מפני מעשיו שגרמו כו', כ"א יחשוב שמפני שעשה כך וכך לכן הפסיד, אבל אם הי' עושה באופן אחר הי' מרויה כו', א"כ הרי מחשב את העסק מו"מ הגשמי לעיקר ונותן שכלו בזה איך ומה לעסוק ובכמה תחבולות, ויומם ולילה לא יבזח שכלו ומחשבתו מלחשוב בהעסק, ויטריד ויבלבל אותו בעת התפלה וימנע אותו מתורה ועבודה כו', והי' ע"ז כמו ע"ז בגשמיות, ועז"א ישראל שבחז"ל עע"ז בטהרה כו', היינו על ריבוי העסק במו"מ ובתחבולות שונות שיחשוב שכחו ועוצם ידו עשה

לו את החיל כו' ושוכח על אלקות כו'. מ"מ נק' עע"ז בטהרה שיש לימוד זכות עליהם מה שהם בחו"ל, דבחו"ל נמשך האור ע"י התלבשות לבוש העשי' שהוא לבוש גס מאד כו' כמ"ש במ"א ומעלים ומסתיר עד שאינו נראה רוחניות האור כו', אבל מ"מ נק' עובד ע"ז כו', שהרי צריך לידע שבאמת אינו מעלים ומסתיר כו' כנ"ל (רק שע"י לבוש הגס דעשי' מתגשם האור עד שאינו נראה ונגלה רוחניות האור כו', אבל באמת הרי גם הלבושים היותר גסים אינם מסתירים באמת אדרבה מביאים את האור והחיות כו' כנ"ל, אלא שהחיות בא בבחי' חיות גשמי כו') וצריך להרגיש אלקות גם בעשי' גם בעסקו במו"מ כו' כנ"ל, וכ"ז מה שמרכיב ראשו להדברים הנשפעים מכו"מ כו' הסיבה לזה הוא מפני שמפריד שם אלקי' משם הוי' שחושב שמסתיר באמת ח"ו, וממילא חושב שהממוצעים ששרשם מש' אלקים ע"י מתהווה כל דבר בפועל, ולכן ה"ה מחשב אותם לדבר מה ומשתחוה להם כו', וכמו"כ הוא מחשב את הדברים הנשפעים ועושה אותם לעיקר ומרכיב ראשו ושכלו להם כו' שזה"ע עע"ז בטהרה כו' כנ"ל, אבל כשמייחד הוי' ואלקי' שיודע את האמת כנ"ל דהשם אלקי' אינו מסתיר על שם הוי' כ"א אדרבה מביא את הגילוי דשם הוי' למטה מטה כו' כנ"ל באורך, וממילא כל הממוצעים יודע היטב שהם רק כגרון ביד החוצב רק להביא את השפע האלקי כו', ולזאת אינו מחשב אותם כלל לדבר מה, וכמו"כ אינו מחשב את הדברים הגשמי' לעיקר כלל כ"א העיקר הוא אלקות כי הוא חייב והוא הנותן לך כח לעשות חיל כו', ולכן גם בעסקו במו"מ בדברים הגשמי' ה"ה דבוק לאלקות להיות זהיר במ"ע ומל"ת ולהתפלל כדבעי ולעסוק בתורה כאו"א לפי ערכו ושלם יהי' בה' ותורתו ועבודתו ית' כו'.

וע"פ הנ"ל יובן מ"ש בדור הפלגה ונעשה לנו שם וארו"ל אין שם אלא ע"ז שזה הי' חטא דור הפלגה שהפרידו את השם אלקי' משם הוי', וממילא היו מחשבים את הממוצעים לעיקר וזהו ע"ז כו' כנ"ל, והנה בשעבוד מצרים תקנו את החטא של הפלגה, וזהו"ע שעבדו עבודת פרך בחומר ובלבנים לתקן את החטא דויהי' להם הלבנה לאבן כו', וכמ"ש במ"א הענין באריכות, וע"י שעבוד מצרים ראו ביציאת מצרים איך שהוי' ואלקי' כולא חד, והיינו האותות ומופתים דמצרים בהעשרה מכות וקרי"ס כו' שנתגלה למטה גילוי אותות ומופתים יוצאים מדרכי הטבע הרי ראו גילוי אלקות שלמעלה מן הטבע ממש, ואם הי' שם אלקי' מסתיר באמת ח"ו על שם הוי' איך יהי' גילוי למעלה מן הטבע למטה כו', וזהו שאמרו"ל (סנהדרין דל"ט ע"א) א"ל ההוא מינא לאמימר מפלגך ולעילא דהורמיו ומפלגך דלתתא דהורמיו, ע' תוס' שם (והיינו שרצה לומר שהן שתי רשויות ח"ו, והו"ע עוב ה' את הארץ בידי הכוכבים ומזלות כו', ורק על השמים כבודו, אבל למטה מקורי ההשפעה הן המזלות שהן מסתירים ח"ו על אלקות כו', כן הי' דעת הכוזבת של המין) א"ל אי הכי היכא שביק הורמין להורמיו לאעבורי מיא בארע'י, והיינו שלפי דעתם הכוזבת שהממוצעים מסתירים באמת ח"ו

איך נמשך גילוי אלקות בעולם. וביצי"מ הרי ראו בעליל גילוי אלקות ממש בעולם למטה, א"כ הרי ראו איך שהשם אלקי' אינו מסתיר כלל על שם הוי', והוי' ואלקי' כולא חד ממש כו', וכמו"כ בכניסת הארץ נראה יותר ענין יחוד הוי' ואלקי', שהרי נת"ל דישראל שבחו"ל ע"ז בטהרה הן, הרי דוקא בחו"ל מפני שבחו"ל נמשכת השפעה והאור האלקי ע"י לבושי עשי' שהן מסתירים מאד כו' כנ"ל. אבל בא"י נמשכת ההשפעה ע"י לבושי היצי' ולכן אין ההסתר גדול שם כל כך. ולזאת נגלה שם יותר איך דהוי' אלקי' כולא חד כו', והנה ידוע דכשם שיש א"י בגשמיות כמו"כ יש א"י ברוחניות, והיינו מעשה המצות, דארץ הוא ל' רצון וכמארז"ל למה נק' שמה ארץ שרצתה לעשות רצון קונה כו', ובעבודה הו"ע קיום המצות בקבלת עול מל' שמים שהוא לעשות רצון קונה כו' כמ"ש במ"א, וע"י קיום המצות בקבועו"מ"ש יבוא להידיעה דהוי' ואלקים כולא חד כו', וזהו שהקדים סיפור ענין יצ"מ וכניסת הארץ לפסוק וידעת היום כו' שע"י יצ"מ וכניסת הארץ באים להידיעה דהוי' הוא אלקי', היינו ליחוד הוי' ואלקים איך שהוי' ואלקי' כולא חד ממש כו'.

בס"ד

ו'אמר יהושע אל העם כה אמר ה' בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם כו' ואקח את אביכם את אברהם ואולך אותו לארץ כנען וארבה את זרעו ואתן לו את יצחק ואתן ליצחק את יעקב כו' ויעקב ובניו ירדו מצרים כו' והוצאתי אותם ממצרים כו'. הנה פסוק זה תקנו חז"ל לאמרו בנוסח ההגדה, וצריכי' לומר דכללית הסיפור הזה שייך ליצי"מ, ולכא"י אינו מובן מה שייך הסיפור דבעבר הנהר ליצי"מ. והנה בזהר פ' אמור דצ"ח ע"ב הקשה ע"פ זה מה משמיענו בזה שמספר בעבר הנהר כו' ואקח את אביכם והלא זה ידוע לכל ומה חידוש יש בדבר עד שאומר ע"ז כה אמר ה' כו' שבא לו הדבר בנבואה, והרי הוא ידוע לכל ישראל כו', ותירץ שמודיע לנו בזה דטיבו סגי עביד קוב"ה בישראל דאיתרעי בהוא באבהתא ועביד לו רתיכא קדישא עילאה ליקרי' כו' וז"ש ואולך אותו אל ארץ כנען, וידוע דכנען הוא בחי' מל' ושם נעשה בחי' מרכבה כידוע בענין הלוח ונסוע הנגבה שנעשה מרכבה למדת החסד שירותא דעלמא עילאה כו' או שהחליף מקום מדת החסד כו' כמ"ש במ"א. והקשה ע"ז הרמ"ז ז"ל והלא האבות היו מושרשים במדות הקדושה בשרש נשמתן (דאברהם שרשו במדת החסד וזהו אברהם אבר מה, מ"ה הוא